

Í DAG

ALMANNAMÁL FØROYA

Fólkapensjónin feld 11—0

TAÐ var longu undir krignum, at javnaðarmenn á fyrsta sinni settu fram uppskot um almenna fólkavæðing, men sum vanligt gekk hilt samlaða atferhaldið imóti hesum sosiala framstigi, og tíðini framyvir gekkst ofta ikki meistar; ið vóru gjørd stórvægis framstíg í ellis- og avlamslógini, tá javnaðarmenn á fyrsta sinni komu í landsstýrið í 1948.

I 1957 setti P. M. Dam javnaðarflokksins vegna fram hetta uppskot:

Grein I.

Visandi til frumtíð í málinum og til tal í álftinum framhøvi: verður landsstýrið heimlað lógtingsins vegna at seta fólkapensjónarlógina í gildi við teimum broytingum, sum semja kann fíast við um ríkisstýrið í samráð við lógtingsins fíggjarnævd.

Málið kom til viðgerðar, men einans javnaðarmenn, tjóðveldismenn og sambandsmaðurin G. L. Samuelsen greiddu atkvøðu fyri tí.

Málið fall 11—0.

FISKIVINNA

FRITÍÐ OG
FRITÍÐARLØN

Rímuligt at krevja meira frítíðarløn

Fiskimaður, ið hevur lisið orð okkara um styttri arbeiðstíð og meira frítíðarløn hevur gjørt okkum vart við ymisk fiskimanna-viðurskifti, sum tey liggja í løtuni, og sum vit venda aftur til seinni, meðan vit her endurgeva hesi brot:

... Tá ið lógin um 6 tíma vaktar-skifti umbød 2 trolarunum høvdi ein javnlaga bæði reðdarar og skiparar siga, at við hesi lóg var tað lioðugt við trolveidu fleyginga.

Far tú og spyr hesar somu menn í dag. Munnu ikki flest allir ássanna at her var meir framfarið, tí tá ið alt kemur til máts, so telur tað meira umbød á einum trolara, hvussu fólkio verður viðfarið, enn hvussu nógv verður offrað uppá skipið í viðlíkahaldið.

Mannakraftin verður altíð hin dymmetasta arbeiðskraftin, sjálvt

um avreksverk teirra fáu, ið skapa trolgarnartøkuna ikki verður met meira enn 1000 krónur um mánaðin.

... Frítíðarlønin hjá manni, ið hevur 12 tíma arbeiðsdag og hjá honum, ið hevur einans 8 tíma arbeiðsdag og haraftrat kann njóta frítíðarhaldið heima, kann ikki vera hin sama, har sosialt rættvist ræður, og tí er tað bæði rætt og rimuligt, sum framhildið her í blaðnum, at frítíðarlønin hjá fiskimanninum verður hækkað í mun til arbeiðstíðina og arbeiðsslitið.

ássanna, at javnaðarmenn altíð fáa rætt, og at teir ikki tora at nema við tað sosiala, sum javnaðarmenn hava grundað, men eru noyddir at byggja víðari á tað.

VÍSIND

TRISTIGLOPIÐ

UPPÁ MÅNAN.

Frásøgumaður hjá amerikanska rúmdarnevndini, Bart J. Slattery jr. sigur, at tveir amerikanskir rúmdarmenn umleið ár 1970 fana at steðga upp á mánaðum í 24 tíma, men ein triði rúmdarmaður skal sveima kring um mánað í sama tíðarskefði og endhaga taka fífar aftur við sær niður á jørdina.

Tað er eingin ivi um, at hetta letur seg gera, og at allar tíðar-freistir kunnu haldast, sigur hann.

Slattery sigur eisini frá, at kostnaðurin av ferðini hjá hesum trimum rúmdarmönnum verður samantlagt 210 milliardir krónur. Teir báðir, ið lenda á mánaðum skulu kanna tey jarðfrøðsligu viðurskiftini har uppi og seta upp ein hóp av ymiskum málátólum til framtíðarlaga nýtslu.

Vit ráða longu nú yvir øllum teimum kunnleikum, ið neyðugir eru fyri slíkum ferðum: trupul, leikar vilja komast; men eingir stórir enn vit lættliga kunnu greiða.

Kvinnan

FRÁLÍKT HJÁ

HÚSMÓÐURINI AT VITA

Her eru nokur ráð av ymiskum slag, ið ivaleyst kunnu vera húsmóðurini til nyttu.

TULIPANIRNAR

Tulipanir vaksa ikki væl, um tær fáa ov mikið av vatni. Blóðini vaksa, men blómurnar mistrívast. Langstelkaðar tulipanir skulu bara standa 5—10 cm djúpt í vatninum. Vatnið skal skiftast hvønn dag, og nýggjur skurður skerast í stek-endan.

EGGJAHVITIN

Um tygum lata eitt sloð av søti úti gongur tað skjótari og lagaligari at piska eggjahlutan. Hetta ber eisini væl til sotmetiskokur, t. d. marengs, tá saltsloðið gevur upp-
aftur betri smákk.

SKOVNINGSURÍÐ

Tað eru óráð at leggja skovnings urði í eina tasku, har ein hevur luktilsi í. Luktilsið treingir lættliga inn í urðið og turkar smyrju-
oljuna.

KÓKA EGG

Um tygum lata eitt sindur av salti út í løgin, tá ið tygum kóka egg, brotnar eggjó ikki.

eygjað

HVOR SENDI BOÐ. 12. sept. 1962 skrivar »14. sept.« grein um læknastríðið í Klakksvík:

»95 pst. av fólkinum í Klakksvík vildi ikki geva seg undir donsk og føroysk harraboð. Føroya landsstýri, ið tá var mænað við Kristjani Djurhuus, Hákon Djurhuus og Edward Miltenus gjørdi tá av at senda boð eftir donskum krigsskipi, politistum og hundum til tess at herja mótsøðuna í Klakksvík

niður. Líkt var til, at blóð fór at flóta, og tjóðveldisflokkurin heitti á stjórnmálur norðurlanda um á diplomatiskan hátt at fíla danir frá at fremja herverk í Klakksvík.«

VÍÐM:

»Friðarroyndir tjóðveldismanna mæla vit ikki fyri góðar vørur. Teir vildu alt annað, t. d. sambært sam-talu Háanus við Høgadaglsár til Klakksvíkar, har hann heitti á tjóðveldismenn har norðuri um at noyna at reka politistarnar til sjós.

JAPANSKU SMÁ-

BORNINI IKKI SO HOVISK

Áður vóru japanesar framúr høv ískir og hildu fast um gamlar siðir, sjálvt um mangir teirra vóru ógvuliga marghátligir; men hesin høv-
ískleiki er við at týnast, so hvørt sum demokratiseringin av samfel-
øgunum fer fram.

T. d. neya skúlabørnini nú bara ein sætupart afturimóti tí, tey gjørdi áður, og hetta fer nú fyrri tað mesta barð fram í sjálvum skúlanum. Í skúlanum eru hend-
stórbroytingar. Reglugerðin fyrri hesi neyng er nú broytt tann
vegin, at har børnini áður skul-
du neya 54 ferðir um dagin í skúlbúðini, skulu tey nú bara neya 9 ferðir. Í teimum flestu heim-
inum er tað avlagt, at börn-
ini neya fyrri ferðrunum elb-
aðrum ættarfolki. Men foreldri-
ni meina, at børnini eru vorðir
óvenjingar afturimóti, hvørt tey
vóru í teirra barnaárum.

Veitst tú

AT Hákon Djurhuus, lög-
maður, er riddari av DAN-
NEBROG, at Sámal Petersen,
løgtingsformaður, er
riddari av DANNEBROG,
at Kjartan Mohr, ið hevur
hesar báðar í síni »hulu
honde« er riddari av DAN-
NEBROG, og at hesir trigg-
ir eru hovuds menn í sokall-
taða »sjálvsstýrislandsstýr-
inum«.

AT Hákon Djurhuus, lögmaður,
eins og Sámal Petersen, lög-
tingsformaður, komu á ting
sum EYKAvallir, meðan allir
javnaðarmenn á tingi eru val-
domisvaldir.

AT aftaná næstsejasta val var Erlendur Patursson rúkandi óður í »14. septembere, tí P. M. Dam hevði tikið sær ein lands-
stýrismann, sum ikki var
fólkavaldur, men berð hevði
nakrar faar atkvøður aftanfyrri
seg.

AT Erlendur aftaná seínasta val
hevur tikið henda sama ikki-
fólkavalda mannin við teimum

fáu atkvøðunum — N. Wnter
Poulsen — til landsstýrismann.
AT eitt orðatak sigur, at »lómar
tunnur buldra mest.«

BARNAMATUR

GATA. Við at taka ein stav burtur
úr seínasta orðinum í hvørjari reglu
fáa vit eitt nýtt orð. Hvát er tað?

Tað fyrsta er í songi,
tað næsta er í drongi,
tað triðja er í hjóli,
tað fjórða er í skóli,
tað fimta er í haga,
tað sætta er í muga,
tað sjeýnda er í rura,
tað ottanda er í mura,
tað niggjunda er í ræx.

Alt saman: eitt djór, sum etur
gras.

til gáman

PÆTUR kom inn til apotekaran
og bað hann siga sær, hvat mundi
vera í hesum flætinum, hann hevði
í hondini. Apotekarin hugdi, lukt-
aði og at enda smakkaði hann á:
— Fý, for dekan. Hetta er rottu-
gift.

— Ja, sigg so, so høvdu vit bæði
konan og eg rætt, vit ívaðust um
tað mundi vera flugu- ella rottugift

Fyrsta treytin fyrri framgongd á
politisku leiðini er at kunna tala
uttan at siga nakað.

— Nei, nú eri eg bangin fyrri ringa
matalistinum hjá manni mínum.
Nú vil hann ikki so frætt sum eta
tað, ið læknin hevur forboðið hon-
um at eta.

AV og á nuyðast hjón at fjögva
fyrri hvorum øðrum, og gongur
heitt fyrri seg, siga tey hvorum
øðrum sannleikan.

TAÐ ER VERULEIKI

AT nú hava allir flokkar svorið
trygdareit til heimastýrslógina —
seínast tjóðveldisflokkurin.
AT tað tá má týkjas: mongum lög-
mál politikur av tjóðveldis-
monnum at svorja trygdareit
til eina »óløge, soleiðs sum
teir hava kallað hana yvir fyrri
veljarunum.

AT fólkaflokkurin hevur bundið
tjóðveldisflokkinn bæði um arm
og fotur, um farast skal eftir
orðum fólkaflokksmanna á
hægsta stigi.

AT Hákon Djurhuus hevur arvað
seg sjálvan — portugalstrolarar
nar.

SOSIALURIN

Hugsjónarpolitikkur.

»14. septembere« sigur, at tjóð-
veldisflokkurin umbødur einhvønn
»hugsjónarpolitikk.«

Gævi vit fingi at vita, hvar
hann er, hvussu hann skal setast í
verk, og hvørjar veruligar avleið-
ingar, hann hevur.

Hetta hevur eingin tjóðveldis-
maður sagt okkum frá higar til —
heldu ikki »14. septembere.«

Fólkaflokkurin talaði um full-
veldi undir krignum. Vit tora
leggja hvodvi á blokkin fyrri, at
eingin — heldur ikki nakar fólk-
flokksmaður — nakrantíð fekk at
vita og fíarsheldur fekk skil uppá,
hvát meinstist við hesum dulsama
hulduheitinum »fullveldi.«

Nakað á sama hátt kemur okk-
um »14. septembere« fyrri, tá blaðið
skrivar um, at teir umbøða ein
»hugsjónarpolitikk.«

Síðan sigur blaðið, at teir »hug-
sjónarrikku« tjóðveldismenninir ikki
lata seg taka av fótum og reka við
streyminum ... ! ! !

Men tó stendur tað sum ein
steinharður veruleiki í hvorum
mannsbarni her á landi.

at hevur nakar ríkið við streym
inum, so er tað tjóðveldisflokk-
urin — og »14. septembere.« Tað
er heilt óneyðugt at nevna domi.

Brøv til Sosialin

JAVNAÐARMENN

FÁA ALTÍÐ RÆTT

Tá ið pensjónin til tey gomlu og
annar sosialur styrkur verð við-
tíkin undir stýrinum hjá P. M.
Dam, kom eg á tal við ein lógtings
mann hjá fólkaflokkinum.

Eg visti á, hvussu ógvuliga væl
hetta kom við hjá folki, og hvørjir
stakmenn javnaðarmenn vóru;
men talu mína dámdj honum ikki
væl, tó segði hann seg einki hava
imóti, at gomul, sjúk og onnur,
sum trøngdu til tað, fingi ein
styrk, men so kom niðurlagið, onk-
ur skal betala, hvør skal betala...
og so við og við, sum hann osti
seg upp, fekk hann hetta til, at
javnaðarmenn stýrdu landinum út
á sjógv.

Hetta hava vit nú einki sæð til;
men nú flesi eg í Dagblaðnum, at
teir erpa sær av, hvussu nógv pen-
sjónin er hækkað, síðan teir komu
til.

Tá ið eg fái fingrabeinini í
handa fólkaflokksmannin aftur ver
ið eg noyddir til at spyrja hann,
hvør nú skal betala?

Eg veit, hann fer at svara mær,
at eisini fólkaflokksmenn eru góð-
ir við tey gomlu — nú, men eg
veit, at eg ongatið fái hann at